

Helsinki 12.5.2020
Dnro HY/977/01.08.03/2020
Asia Kanslerin dosentin arvon myöntämistä ja sitä koskevaa menettelyä koskeva ohje
12.5.2020

Tiedekunnille

Aluksi

Annan tiedekunnille seuraavan ohjeen, jota pyydän noudattamaan, kun ne tekevät Helsingin yliopiston johtosäännön (jäljempänä johtosääntö) 52 §:n mukaisesti dosentin arvon myöntämistä koskevia esityksiä kanslerille. Tällä ohjeella kumotaan kanslerin vuonna 2002 (dnro 226/6/2002), vuonna 2004 (dnro 1672/07/2004) ja 2010 (dnro 164/07/2010) antamat dosenttiohjeet.

Yliopistolain (558/2009) 89 §:n mukaisesti yliopisto voi hakemuksesta myöntää dosentin arvon henkilölle, jolla on perusteelliset tiedot omalta alaltaan, julkaisuilla tai muulla tavoin osoitettu kyky itsenäiseen tutkimustyöhön tai taiteelliseen työhön sekä hyvä opetustaito. Dosentin arvon myöntäminen ei perusta työsuhdetta yliopistoon.

Dosentin arvon myöntämistä koskeva tarkoituksenmukaisuusharkinta

Helsingin yliopiston johtosäännön 52.2 §:n mukaan jos tiedekuntaneuvosto katsoo dosentin arvon myöntämisen tiedekunnan tai tieteenalan toiminnan kannalta tarkoituksenmukaiseksi, se arvioi hakijan tieteellisen pätevyyden kahden asiantuntijalausunnon perusteella, jollei se erityisestä syystä katso lausuntoa tarpeettomaksi. Säännös mahdollistaa näin dosentin arvon myöntämistä koskevan tiedekunnassa toteutettavan tarkoituksenmukaisuusharkinnan, joka on sidottu tiedekunnan tai tieteenalan toimintaan. Tätä koskeva harkinta tulee säännöksen nimenomaisen sanamuodon mukaan toteuttaa tiedekuntaneuvostossa, mutta sitä voidaan valmistelevasti toteuttaa esimerkiksi tiedekunnan dosenttitoimikunnassa.

Tarkoituksenmukaisuusharkinta koskee lähinnä jäljempänä tarkemmin käsiteltävin tavoin dosentuurin alaa koskevaa harkintaa eikä mahdollista dosentin arvon hakijaan kohdistuvaa

tarkoituksenmukaisuusharkintaa dosentin arvon myöntämisen edellytysten täyttymistä tiedekunnassa arvioitaessa vaan dosentin arvon hakijaa arvioidaan suhteessa yliopistolain 89 §:ssä ja johtosäännön 52.1 §:ssa tarkoitettuihin dosentin arvon myöntämisen edellytyksiin.

Asiantuntijalausunnot

Johtosäännön 52.2 § asettaa vahvaksi pääsäännöksi dosentin arvoa hakeneen tieteellisen pätevyyden arvioinnin kahden asiantuntijalausunnon perusteella. Momentissa mainittuna erityisenä syynä, joka mahdollistaa dosentin arvon edellyttämän tieteellisen pätevyyden arvioinnin ilman asiantuntijalausuntoja, voidaan pitää esimerkiksi sitä, että dosentin arvoa hakee korkeatasoisessa tutkimusyliopistossa professorin tehtävässä toimiva henkilö. Tällöinkin dosentin arvoa hakeneen henkilön tieteellinen pätevyys on kuitenkin tiedekunnassa käsiteltävä ja perusteltava. Lausuntojen tarpeellisuus on kuitenkin syytä aina arvioida tapauskohtaisesti ja vahvana pääsääntönä on asiantuntijalausuntojen tarpeellisuus.

Dosentin arvoa haettaessa voidaan myös hyödyntää dosentin arvoa hakenutta koskevia muussa prosessissa, kuten yliopistonlehtorin, apulaisprofessorin tai professorin tehtävän täytön yhteydessä, annettuja asiantuntijalausuntoja, jos ne osoittavat hakijalla olevan yliopistolain 89 §:ssä ja johtosäännön 52.1 §:ssa tarkoitettu dosentin pätevyys ja jos nämä lausunnot koskevat samaa alaa kuin mille dosentuuria on haettu tai näiden lausuntojen kohteena ollut ala muuten osoittaa pätevyyden haettavan dosentuurin alalla. Tiedekuntaneuvoston on perusteltava, miten tällaiset muussa prosessissa annetut asiantuntijalausunnot osoittavat dosentin pätevyyden haettavalla alalla.

Opetustaidon arviointi

Dosentin arvon myöntämisen edellytyksenä yliopistolain 89 §:n ja johtosäännön 52.1 §:n mukaan on hyvä opetustaito. Dosentin arvoa hakeneen opetustaito arvioidaan tiedekunnan opetustaitotoimikunnassa. Dosentin arvoa haettaessa voidaan myös hyödyntää dosentin arvoa hakenutta koskevassa muussa prosessissa, kuten yliopistonlehtorin, apulaisprofessorin tai professorin tehtävän täytön yhteydessä, toteutettua opetustaidon arviointia, jos se osoittaa hakijalla olevan yliopistolain 89 §:ssä ja johtosäännön 52.1 §:ssa tarkoitettu hyvä opetustaito.

Dosentuurin ala

Dosentuurin alaa harkittaessa lähtökohtana on johtosäännön 52.2 §, jonka mukaan dosentin arvon myöntämisen tulee olla tiedekunnan tai tieteenalan toiminnan kannalta tarkoituksenmukaista. Dosentuurin alan on syytä liittyä kiinteästi tiedekunnan tai tieteenalan toimintaan ja usein on tarkoituksenmukaista, että dosentuurin ala noudattaa tiedekunnassa vakiintuneita tieteenaloja. Myös esimerkiksi yliopiston profiloitumiseen liittyvien apulaisprofessuurien tai professuurien nimikkeitä noudattavat dosentuurit ovat mahdollisia. Jos kanslerille esitettävän dosentuurin ala on tiedekunnassa uusi, tiedekuntaneuvoston on perusteltava, miksi ehdotettu dosentuurin ala on tiedekunnan tai tieteenalan toiminnan kannalta tarkoituksenmukainen.

Dosentuurin ala voi muodostua myös kahden alan yhdistelmästä (esimerkiksi uskontotieteen ja sosiologian dosentti), jotka voivat olla joko samasta tai useammasta tiedekunnasta. Tällöin tiedekuntien on huolehdittava siitä, että hakijan tieteellinen pätevyys tulee asiantuntijalausunnoissa arvioitua molempien haettavan dosentuurin nimikkeessä mainittujen alojen osalta.

Asiantuntijalausuntojen on toisin sanoen katettava koko haetun dosentuurin pätevyysala. Jos yhdistelmädosentuurin ala kattaa kahden tiedekunnan tieteenaloja, dosentin arvon myöntämistä esittävän tiedekuntaneuvoston tulee ottaa dosentin arvoa koskevassa tarkoituksenmukaisuusharkinnassa huomioon toisen tiedekunnan asiaa koskeva perusteltu näkemys.

Dosentuurin ala ei saa olla liian suppea eikä erityisesti-sanan avulla muodostettavia täsmennyksiä saa dosentuurin nimikkeessä käyttää.

Kielitaitovaatimukset

Yliopistoasetuksen (770/2009) 1 §:ssä ja johtosäännön 32 §:ssä tarkoitetut kielitaitovaatimukset koskevat säännösten sanamuodon mukaisesti yliopiston opetus- ja tutkimustehtävää hoitavaa ja tehtävään valittavaa. Dosentteja koskevassa johtosäännön 52 §:ssä ei kielitaitoa ole mainittu. Koska yliopistolainsäädännön uudistuksen tavoitteena oli dosenttijärjestelmän säilyttäminen entisen kaltaisena, kielitaitovaatimuksia koskevien säännösten on perusteltua katsoa soveltuvan myös dosentin arvon myöntämiseen. Myönnettäessä dosentin arvo muulle kuin suomen tai ruotsin kieltä taitavalle, hänelle samalla myönnetään johtosäännön 32.2 §:n nojalla erivapaus yliopistoasetuksessa säädetyn suomen ja ruotsin kielen taidon hallitsemisesta. Erivapauden myöntää kansleri dosentin arvon myöntäessään.

Muutoksenhaku

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisukäytännössä (KHO:n päätös 2796/2013) on katsottu, että dosentin arvon myöntämisesitystä koskeva tiedekuntaneuvoston päätös ei ole sellainen hallintopäätös, johon voisi hakea muutosta hallintolainkäytön järjestyksessä. Myöskään kanslerin dosentin arvon myöntämistä tai myöntämättä jättämistä koskevaan päätökseen ei voi hakea muutosta. Näihin päätöksiin ei ole myöskään oikaisumahdollisuutta, koska hallintolain (434/2003) 49 b §:n 1 momentin mukaan laissa säädetään erikseen, jos päätökseen saa hakea oikaisua. Yliopistolaki ei sisällä säännöstä oikaisuvaatimusmenettelystä dosentin arvon myöntämistä koskien.

Dosentin arvon myöntämisesitystä koskevaan tiedekuntaneuvoston päätökseen merkitään, että päätös ei ole valituskelpoinen, koska kyseessä ei ole yliopistolain 83 a §:ssä tarkoitettu hallintoasiassa annettu päätös.

Dosentin arvon käännökset

Dosentin arvoa ei saa kääntää muille kielille siten, että se antaa harhaanjohtajan kuvan dosentin arvon tuottamasta affiliaatiosta yliopistoon. Dosentin arvoa ei tule kääntää englanniksi sanoilla ”adjunct professor”. Suositeltu englanninkielinen käänнос on ”title of docent”.

Tiedekunnan on huolehdittava siitä, että haettavan dosentuurin alaa koskevat ruotsin- ja englanninkieliset käännökset noudattavat vakiintuneita kyseistä alaa koskevia käännöksiä. Tiedekunnan on lisäksi huolehdittava siitä, että dosentuurin alaa koskevat vakiintuneet käännökset tulevat asiantuntijoiden tietoon, jotta heille syntyy oikea ja täsmällinen näkemys haettavan dosentuurin alasta.

Dosentin arvoa koskevan hakemuksen käsittelyn aikataulu sekä asiakirjojen tallettaminen

Dosentin arvoa koskeva hakemus on käsiteltävä joutuisasti.

Kaikki asian käsittelyn aikana syntyneet dosentin arvon myöntämisen kannalta merkitykselliset asiakirjat on talletettava Helsingin yliopiston sähköiseen asianhallintajärjestelmään (RIIHI).

Kansleri

Kaarle Hämeri

Kanslerinsihteeri

Sakari Melander

Tämä asiakirja on allekirjoitettu

Asian HY/977/01.08.03/2020 asiakirja

Lista allekirjoittajista

Allekirjoittaja

Todennus